

Що необхідно пам'ятати

Перш за все необхідно пам'ятати, що професійні спілки створюються з метою здійснення представництва та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок.

Профспілки діють відповідно до законодавства (Конституції України, Кодексу законів про працю України, Законів України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності”, “Про колективні договори та угоди”, “Про охорону праці” та ін.) та своїх статутів.

Членство у профспілці

Членами профспілки можуть бути особи, які працюють на підприємстві, в установі або організації незалежно від форм власності і видів господарювання, у фізичної особи, яка використовує найману працю, особи, які забезпечують себе роботою самостійно, особи, які навчаються в навчальному закладі, а також ті, що звільнилися з роботи чи служби у зв'язку з виходом на пенсію або тимчасово не працюють.

Громадяни України вільно обирають профспілку, до якої вони бажають вступити. Підставою для вступу до профспілки є заява працівника, подана до первинної організації профспілки.

Роботодавці не можуть бути членами виборних органів профспілки будь-якого рівня (*частина 6 статті 7 Закону України “Про профспілки, їх права та гарантії діяльності”, далі - Закону про профспілки*).

Незалежність профспілок

Професійні спілки, їх об'єднання у своїй діяльності незалежні від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, роботодавців, інших громадських організацій, політичних партій, їм не підзвітні і не підконтрольні.

Держава визнає профспілки повноважними представниками працівників і захисниками їх трудових, соціально-економічних прав та інтересів, співпрацює з профспілками в їх реалізації, сприяє профспілкам у встановленні ділових партнерських взаємовідносин з роботодавцями та їх об'єднаннями (*стаття 13 Закону про профспілки*).

Забороняється втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, роботодавців, їх об'єднань у статутну діяльність профспілок, їх організацій та об'єднань (*стаття 12 Закону про профспілки*).

Роль профспілок в суспільстві і твоя особиста роль

Профспілки залишаються єдиним вагомим опонентом державних та ринкових структур, який може відстоюти права найманих працівників на гідний рівень життя. Використовуючи свої права, профспілки прагнуть до розвитку соціального діалогу, цивілізованих форм взаємовідносин між роботодавцями та найманими працівниками через укладання галузевих, регіональних угод та колективних договорів, не відкидаючи інших форм відстоювання прав працівників, у тому числі проведення масових акцій протесту, організації страйку тощо.

Міць твоєї профспілки – у твоїй особистій активності та принциповій позиції!

Ніхто не може змінити наше життя на краще, окрім нас самих.

Поодинці нас легко знищити: залякати, звільнити, затягати по судах. Разом ми – сила! Що більше працівників об'єднуються у профспілку, то вона сильніша, то ефективніше вона може захищати права як окремого працівника, так і профспілкової організації та трудового колективу в цілому.

ПРИМІРНЕ ПОЛОЖЕННЯ

про первинну профспілкову організацію – організаційну ланку членської організації Федерації профспілок України

1. Загальні положення

1.1. Первинна профспілкова організація є добровільним об'єднанням членів профспілки за місцем роботи або навчання, які, як правило, працюють на одному підприємстві, в установі, організації незалежно від форм власності і видів господарювання чи у фізичної особи, яка використовує найману працю, або навчаються в одному навчальному закладі (далі – на підприємстві, в установі, організації). Первинна профспілкова організація може утворюватися також членами профспілки, які не перебувають у трудових відносинах, а забезпечують себе роботою самостійно.

1.2. Первинна профспілкова організація створюється відповідно до статуту профспілки при наявності не менше 3 осіб, які виявили бажання утворити первинну профспілкову організацію.

1.3. Рішення про створення первинної профспілкової організації приймається зборами (конференцією) членів профспілки або осіб, які бажають утворити організацію. Одночасно приймається рішення про входження до певної профспілки.

Про прийняте рішення повідомляється виборному органу відповідної територіальної організації профспілки, а там, де її немає – центральному органу профспілки.

1.4. Рішення про включення первинної профспілкової організації до складу профспілки приймається виборним органом відповідної територіальної організації профспілки, а там, де її немає – центральним органом профспілки, уповноваженим її статутом, у місячний термін після надходження документів.

Одночасно з прийняттям рішення про входження первинної організації до складу профспілки приймається рішення про її включення до переліку організаційних ланок профспілки, а також до складу територіальної організації профспілки (при наявності такої організації).

Первинній профспілковій організації видається копія рішення або витяг з нього про її належність до профспілки.

1.5. Первинна профспілкова організація повідомляє про свою належність до певної профспілки відповідний територіальний орган юстиції. Повідомлення про належність до

Профспілки самостійно організовують свою діяльність, проводять збори, конференції, з'їзди, засідання утворених ними органів, інші заходи, які не суперечать законодавству.

Права профспілкової організації

Профспілки в особі своїх виборних органів і представників здійснюють громадський контроль за додержанням роботодавцями вимог законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці, створенням безпечних і здорових умов праці, належних виробничих і санітарно-побутових умов, забезпеченням працівників спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального та колективного захисту (*стаття 38 Закону про профспілки та стаття 41 Закону України "Про охорону праці"*).

Організаційною ланкою професійної спілки є первинна профспілкова організація. Первинна профспілкова організація самостійно формує свою структуру на конкретному підприємстві, в установі, організації. Вона складається, як правило, із цехових профспілкових організацій та із профспілкових груп.

Профспілкові організації на підприємствах, в установах, організаціях та їх структурних підрозділах представляють інтереси своїх членів і захищають трудові, соціально-економічні права та інтереси. Свої повноваження первинні профспілкові організації здійснюють через утворені відповідно до статуту виборні органи (профкоми) (*частина 11 статті 16 Закону про профспілки*).

Первинна профспілкова організація на підприємстві захищає колективні інтереси найманых працівників шляхом укладання колективного договору з роботодавцем.

Колективний договір регулює виробничі, трудові і соціально-економічні відносини і узгоджує інтереси трудящих, власників та уповноважених ними органів (*статті 10 та 12 Кодексу Законів про працю України, та статті 19 та 20 Закону про профспілки*).

Профспілкова група – це організація працівників, які працюють в одному структурному підрозділі. Профспілковий груповий організатор – це профспілковий представник, який є близьким до людей, знає їх потреби та запити, вміє донести ці проблеми до відома профспілкового комітету.

Гарантії профспілкової діяльності

Держава сприяє навчанню профспілкових кадрів, спільно з профспілками забезпечує підвищення рівня їхніх знань щодо правового, економічного та соціального захисту працівників (*частина 3 статті 13 Закону про профспілки*).

На час профспілкового навчання працівникам, обраним до складу виборних профспілкових органів підприємств, надається додаткова відпустка тривалістю до 6 календарних днів із збереженням середньої зарплати за рахунок роботодавця (*частина 7 статті 41 Закону про профспілки*).

Працівникам підприємств, установ або організацій, обраним до складу виборних профспілкових органів, гарантується можливості для здійснення їх повноважень. Умовами колективного договору може бути передбачено надання профгрупоргу вільного часу (**1-2 години на тиждень**) для виконання обов'язків в інтересах колективу із збереженням середньої зарплати за рахунок роботодавця.

Основним нормативним документом, що регулює діяльність будь-якої профспілки, є її статут.